

Uhrančivé obrazy, poetická slova

V současné době je **Jaromír Švejdík alias Jaromír 99** možná známější jako výtvarník, zejména jeho komiksy zaznamenaly značnou popularitu. Mnohem déle se ale pohybuje na hudební scéně jako zpěvák, skladatel a textař. Obě jeho profese nyní propojuje kniha *Mimosezóna*.

ONDŘEJ BEZR

Kniha *Mimosezóna* je primárně výběrem ze Švejdíkových textů, které napsal pro svoji dlouhá léta domovskou skupinu Priessnitz, se kterou se proslavil zejména v devadesátých letech, ale také pobočnými projekty Umakart, Jaromír 99 & The Bombers, Kafka Band a aktuální Letní kapelou, jež právě v těchto dnech na značce Indies Scope debutuje eponymním albem. A také animovaným filmem *Alois Nebel*, natočeným podle stejnojmenného

Ilustrace nesou rukopis Jaromíra 99 známý z jeho komiksů, zde se jimi však vizuálně snažil doříct to, co je naznačeno v textech. Povedlo se mu to výborně.

Umělecká monografie. Kniha *Mimosezóna* lze vnímat jako textovou, ale i čistě výtvarnou publikaci. Je jakousi výkladní skříní současných tvorby Jaromíra 99 na jeho ryze osobní témata. REPRO HOST

komiksu, který vytvořil společně se spisovatelem Jaroslavem Rudišem. Pochází z něj Švejdíkův bezpochyby největší hit *Půlnoční*, jenž nastartoval novou kariéru Václava Neckářovi a zadělal na album *Dobry čas*, jež zpěvák veterán spolu se Švejdíkem a „jeho partou“ vydal před deseti lety – samozřejmě i z něj v knižním výběru najdeme ukázky.

Švejdíkovy písňové texty od samého začátku měly a mají výjimečnou atmosféru, jsou, jak už bylo mnohokrát konstatováno, inspirovány prostředím Jesenicka,

kde dlouho žil, tvořil, a kam se dodnes vrací. Mají v sobě i zřejmou hudebnost – není úplně jisté, zda je člověk, kterému v podvědomí nebude hrát hudba autorových kapel, bude schopen vnímat jako básně. Ostatně, klasik už dávno konstatoval, že tvrdit, že „písňový text je tak poetický, až je to báseň, je stejný nesmysl, jako říkat, že pes je tak mrštný, až je to kočka“. To ale není až tak podstatné, kniha je po všech stránkách určena především okruhu fanoušků Jaromíra Švejdíka coby tvůrce, od něhož si nelze hudbu od-

myslet. A navíc, dotvářejí ji další velmi podstatné složky.

Mimosezóna je en bloc krásný artefakt – je hezky graficky upravena, vysázena, vytištěna na kvalitním papíře, krásně voní tiskem. Má přebal, který lze po sundání rozložit v plakát s autorovou ilustrací. Na samotných deskách knihy je pak kompletní diskografický přehled Švejdíkovy tvorby se soupisem všech písní.

Velmi dobré jsou i další textové příspěvky, hodně osobní předmluva Jaroslava Rudiše a zejména obsáhlý životopisný

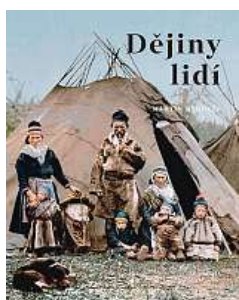
rozhovor, který se Švejdíkem vedl publicista a šéfredaktor hudebního měsíčníku Full Moon Michal Pařízek. Zejména o kořenech Švejdíkovy tvorby i o pozadí jeho uměleckého, zvláště muzikantského života se v něm leccos neznámého dozví i člověk, který protagonistovu produkci sleduje celé tři desetiletí.

Přes veškerou kvalitu „písmenek“ ale stejně největší silou působí Švejdíkovy ilustrace, které pro knihu ke svým textům vytvořil. *Mimosezóna* tak balancuje na pomězi mezi výtvarnou a textovou publika-

ci, ilustrace nesou autorův typický rukopis, který známe z jeho komiksů nebo volné tvorby, mají onu nezaměnitelnou uhrančivost a potměšlou poetiku, přece jen je z nich ale cítit, že tentokrát autor tvořil skutečně „pro sebe“, vizuálně se snažil doříct to, co je naznačeno v textech – a to se mu povedlo výborně. Milým bonusem pak je QR kód ukrytý na zadní předsádce, odkazující na speciální playlist Švejdíkovy hudební tvorby na Spotify.

Jaromír 99: *Mimosezóna*, vydal Host 2022.

Blízké i vzdálené

Na těchto stránkách, v sobotní Orientaci Lidových novin, vycházel během let 2018 a 2019 seriál *Antro* z pera etnologa a vědeckého novináře Martina Rychlíka. Výsledkem bylo více než 70 dílů, které představily neuvěřitelnou pestrost – a zároveň základní stejnost – nás všech. Lidí. Roku 1945 pořídil kulturní antropolog George P. Murdock na základě nasbíraných dat klasický soupis tzv. kulturních univerzálií čili jevů, jež jsou společné všem lidským seskupením v čase a prostoru. Všichni lidé všech dob si dávají jména, mají vymezenou rodinu a příbuzně, dávají si dary, zdobí svá těla, pečují o vlasy, počítají, užívají gest, zhotovují nástroje... A právě nyní vychází v nakladatelství Academia bohatě ilustrovaná kniha, která z tohoto seriálu vychází. Martin Rychlík, rovněž autor populárních knih jako *Dějiny vlasů* nebo *Dějiny tetování*, představuje stovky rozličných etnik či klasické etnologické koncepty, a jak si pravidelný čtenář *Orientace* jistě pamatuje, nabízí fascinující nahlédnutí do důvěrně známého, a přitom cizího světa nás... nás lidí. **David Lancz**

Martin Rychlík: *Dějiny lidí*. Vydává nakladatelství Academia, Praha 2022. 648 stran.

Kolektivní Putin

Jak vlastně vznikl konflikt na Ukrajině v roce 2014 a dvě separatistické republiky, které se staly záminkou letošního útoku Ruska na Ukrajinu? Plukovník ruské tajné služby Igor Girkin se poté, co se podílel na ruské anexi Krymu, přesunul na Donbas a po dlouhém snažení se mu podařilo vyvolat ozbrojený střet, do kterého se ukrajinským úřadům vůbec nechťelo. Přitom dokonce ani v Kremlu původně neplánovali odtržení tohoto území od Ukrajiny. Nakonec to ale udělali a poslali tam ruskou armádu. Tak popisuje ruský novinář Michail Zygare na základě otevřených i svých vlastních zdrojů začátek ukrajinského konfliktu. Tento příběh tvoří v jeho knize *Všetci mocní Kremľa* jen část pozoruhodného líčení vzestupu ruského prezidenta Vladimira Putina a jeho okolí. Kniha byla dokončena v roce 2015 a nyní vychází v reprintu. Úplně totiž nezastarala. Mimo jiné v ní Zygare tvrdí, že Putina často tlačili k rozhodnutí jeho blízcí a neexistuje jeden Putin, ale jakýsi kolektivní Putin, dílo tužeb jak Putina, tak jeho okolí. A toho je tudíž těžké, ne-li nemožné porazit. **Marek Hudema**

Michail Zygare: *Všetci mocní Kremľa*, Absynt, 2016, 2022, 480 stran

Lucembursko v Praze

Hledáte-li v Praze cosi lucemburského, stačí se dívat kolem – lucemburská gotika, katedrála, univerzita... Ale náš pohled nemá být určován jen odkazem středověku. Dokládá to výstava grafiků z Lucemburska v Galerii Hollar. Zahájil ji sám velvyslanec, neboť patří k akcím k 100. výročí česko-lucemburských vztahů (i když puntičkáři řeknou, že ty začaly svatbou Jana Lucemburského a Elišky Přemyslovny v září 1310). Kurátorem je Martin Velíšek, jenž má zřejmě pro Lucembursko slabost (tak jako autor těchto řádků). Před lety tam absolvoval rezidenční pobyt, místní výtvarníky osobně poznal, tudíž nynější výstavu připravil coby jistou oplátku. Grafiky 19 autorů ze spolku Empreinte doplní obrázek této malé, ale nikoliv vzdálené země. Už jejich jména naznačí, že jde o společnost, ve které se mísí francouzské a německé vlivy. Například Marie-Pierre Speltz. Je to muž, či žena? Mluví spíše francouzsky, či spíše německy? Musíte hádat. A procházíte-li se po centru Lucemburku a narazíte na Palachovo náměstí (je to jen výběžek náměstí hlavního, ale byl tak nazván hned v roce 1969), vězte, že to není jen náhoda. **Zbyněk Petráček**

Made in Luxembourg, Galerie Hollar, Praha. Do 26. 6.

Svět podle Heydricha

Heydrichovu roli při okupaci Československa, jeho nástup jako protektora do Prahy a nakonec i trznu za jeho úmrtí připomínají dobové dokumenty v multimediální expozici, již uspořádal Památník ticha ve spolupráci s Univerzitou Karlovou a dalšími třinácti institucemi. Projekce, fotografie, objekty a instalace přibližují záměry Heydrichových rasových poradců, kteří pracovali na definici „ideálního prototypu člověka“ a měli vytvořit koncepci nového uspořádání evropského jihovýchodu podle rasových principů. Samostatná sekce výstavy je věnována základům oboru eugeniky, původně sociálně-filozofického směru zaměřeného na zlepšení genetického fondu člověka, který Němci postupně proměnili v ideologický základ nacistického režimu. Ukázky dobových učebnic představují, jak dokonale byly myšlenky eugeniky nacisty zneužity a jak v praxi fungovala rasová hygiena. Centrum pro hodnocení rasové kvality sídlilo převážně v pražských budovách zavřeného české Univerzity Karlovy... Atmosféru výstavy dotváří hudba z Wagnerovy opery *Soumrak bohů*. **Marta Švagrová**

Nový světový pořádek, Křížová chodba Karolína, Praha, do 12. 7., vstup zdarma

Jazz v Kabinetu múz

Nová řada nedělních koncertů Blue Train s názvem inspirovaným legendárním albem Johna Coltranea, představuje spolupráci brněnského klubu Kabinet Múz a JazzFestu Brno. Do hledáčku si bere primárně progresivní a jazzovou hudbu, nebrání se však přesahům do dalších žánrů, a představuje tedy tento sál v novém světle. Nedělní večery pod touto hlavičkou nabízejí možnost zhlédnout hudbu žánrů, které se v Kabinetu Múz dosud objevovaly zřídka. V neděli 29. května přivítá Blue Train v populárním klubu duo Zabelov Group. Klíčovými elementy jeho tvorby jsou propojování hudebních kultur, experimentátorství či fascinace neotřelými rytmickými sekvencemi. Původně akustická hudba byla na této objevitelské cestě obohacena o samplý a promyšlenou práci s elektronikou. Skupinu tvoří původem běloruský akordeonista Roman Zabelov a multiinstrumentalista Jan Šíkl, oba klasicky vzdělaní hudebníci s vysoce nadžánrovým potenciálem i záběrem. Zabelov Group debutovali albem *Eg* (2018), v roce 2020 prozatím završili hudební emancipaci prostřednictvím EP *Madhouse Session*. **Ondřej Bezr**

Zabelov Group, Brno, Kabinet múz 29. 5.